

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Міністерство освіти і науки України

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Факультет технологій та дизайну

Кафедра професійної освіти

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра гігієни та соціальної медицини

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Кафедра метрології та безпеки життєдіяльності

**ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
НАСЕЛЕННЯ
ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ УКРАЇНИ**

Матеріали

XII Всеукраїнської заочної

науково – практичної конференції

(30 квітня 2026 року, м. Київ)

КИЇВ 2026

УДК 355.58

ББК 68.69

П78

Редакційна колегія:

Шмалей С.В. - доктор педагогічних наук., професор (головний редактор);

Яшанов С.М. - доктор педагогічних наук., професор (відповідальний редактор);

Шевченко В.В. – кандидат педагогічних наук, професор (заступник відповідального редактора)

Богатов О.І.- кандидат технічних наук, професор;

Володченкова Н.В. -кандидат технічних наук, доцент;

Виноградчий В.І. – доктор економічних наук, професор;

Гвозд'їй С.П.–доктор педагогічних наук, професор;

Дашковська О.В - кандидат хімічних наук, доцент;

Крутов В.В.- доктор юридичних наук, професор;

Мазепа М.А. – доктор медичних наук, професор;

Міхановська Н.Г.- доктор медичних наук, ст. науковий співробітник

Федорчук- Мороз В.І. - кандидат технічних наук, доцент;

Литвиновський Є.Ю. – кандидат педагогічних наук, ст. науковий співробітник

Редька І.В.- кандидат біологічних наук, доцент;

Слюсаренко Н.В. – доктор педагогічних наук, професор;

Постолатій Т.О. – начальник штабу цивільного захисту університету імені Михайла Драгоманова,(відповідальний секретар).

Затверджено до друку Організаційним комітетом XII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції «Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України»

Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України: Матеріали XII Всеукраїнської заочної науково - практичної конференції. Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2026 . – 205 с. Електронне видання

ISBN 978-966-931-352-2

Матеріали конференції висвітлюють результати різноспрямованих теоретичних і прикладних різноспрямованих досліджень в сфері цивільного захисту, розкривають сучасний стан, напрями та перспективи розвитку освіти в галузі цивільної безпеки та формування культури безпеки життєдіяльності

УДК 355.58

ББК 68.69

П78

ISBN 978-966-931-352-2

© Автори статей, 2026

© Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2026

93. Сагайдак І.С., Ратушинська Н.М. Безпека обігу хімічної продукції в Україні в умовах впровадження REACH та CLP...	134
94. Саліваненко Я.В. Управління охороною праці на підґрунті Міжнародних стандартів.....	135
95. Сальнікова С.А., Богатов О.І. Розрахунок шкоди від забруднення поверхневих та підземних вод та джерел, внутрішніх морських вод та територіального моря...	136
96. Сердюк О.С., Накемпій О.К. Вплив воєнного стану на ментальне здоров'я населення.....	140
97. Сірик А.О., Євтушенко О.В., Літвинчук С.І. Автентичний військовий відеоконтент як засіб модернізації викладання базової загальновійськової підготовки...	141
98. Сиворотка Н.М. Ментальне здоров'я населення в умовах воєнного стану: виклики та шляхи збереження.....	142
99. Скубанова О.О. Культурна експансія в гібридній війні: загрози та психологічні наслідки...	143
100. Снісар О. А. Формування екологічних аспектів культури безпеки життєдіяльності у здобувачів закладів медичної освіти.....	144
101. Солоп А. П., Чорна Т. М. Соціально-економічні ризики поширення фальсифікованої продукції в умовах воєнного стану	145
102. Столбченко О.В., Жуплев С.С. Той, що бежить по лезу.....	146
103. Стрелець В.В., Богатов О.І. Оцінка збитків від втрат природно-заповідного фонду.....	147
104. Стрілець Д.А., Крайнюк О.В. Забезпечення автономності інтелектуальних терміналів видачі засобів індивідуального захисту.....	150
105. Сухенко О.В., Євтушенко Н.С. Соціально-психологічні аспекти підтримки ментального здоров'я молоді під час воєнного стану.....	151
106. Сушкевич М. В. , Клеєвська В. Л. Вплив Подільського (Бердичівського) ЛВУМГ ТОВ «ОПЕРАТОР ГТС України» на навколишнє природне середовище.....	152
107. Сушко О. Є. , Клеєвська В. Л. Моніторинг забруднення лісових екосистем України внаслідок бойових дій.....	153
108. Табуненко В.О., Воловодюк А.С. Захист цивільного населення за законами міжнародного гуманітарного права...	154

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Сердюк О.С., Накемпій О.К.

ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», Запоріжжя, Україна
olena.serdiuk@mipolytech.education

Повномасштабна війна в Україні спричинила значні втрати як матеріального, так і нематеріального характеру. Особливо критичними є нематеріальні втрати, пов'язані з погіршенням психоемоційного стану населення та порушенням соціальних зв'язків. Військові дії охопили практично всі верстви суспільства, що зумовило формування хронічного стресу як масового явища. Населення України функціонує в умовах тривалого психоемоційного навантаження, водночас зберігаючи здатність до виконання повсякденних соціальних ролей. Вплив війни зумовлює суттєве зростання потреби у психологічній допомозі: близько 15 млн осіб потребуватимуть підтримки різного рівня інтенсивності, серед яких військові та ветерани, люди похилого віку, діти та підлітки. За оцінками Всесвітньої організації охорони здоров'я, у постраждалих від війни регіонах приблизно кожна п'ята людина має ознаки психічних розладів [1]. В умовах воєнного стану значно зростає ризик розвитку посттравматичного стресового розладу (ПТСР), який виникає внаслідок переживання або спостереження загрозливих для життя подій. Ментальне здоров'я визначається як стан психічного та емоційного благополуччя, що забезпечує здатність особистості адаптуватися до стресових ситуацій, підтримувати соціальні взаємодії та реалізовувати власний потенціал [2]. Будь-які тривалі стресові впливи, зокрема пов'язані з воєнними діями, можуть призводити до порушення психічного здоров'я та формування стійких негативних психологічних станів.

Для оцінки впливу воєнного стану доцільно застосувати ієрархічну модель потреб, запропоновану А. Маслоу. Відповідно до цієї теорії, потреби людини структуровані у вигляді п'яти рівнів: фізіологічні потреби, потреба в безпеці, соціальні потреби (належність і любов), потреба у повазі та самоактуалізація [3]. Задоволення базових потреб (фізіологічних і безпеки) є передумовою для реалізації вищих рівнів. Війна суттєво порушує саме ці базові рівні, зокрема через загрозу життю, нестабільність умов проживання та соціально-економічну невизначеність. Унаслідок цього значна частина населення змушена функціонувати на рівні задоволення первинних потреб, що унеможливорює повноцінну соціальну та особистісну реалізацію. Таким чином, порушення ієрархії потреб безпосередньо впливає на стан ментального здоров'я населення, спричиняючи його системну дестабілізацію.

Висновки. Ескалація збройного конфлікту призвела до системного порушення базових рівнів потреб людини, що зумовило функціонування суспільства в умовах виживання. Відчуття небезпеки формують передумови для масштабної психотравматизації населення, що проявляється у зростанні поширеності ПТСР та інших психоемоційних розладів. Такі процеси виснажують адаптаційні ресурси особистості, обмежують соціальну активність і перешкоджають реалізації інтелектуального та творчого потенціалу. У зв'язку з цим відновлення ментального здоров'я населення слід розглядати як стратегічний напрям державної політики. Формування ефективної системи психологічної допомоги є необхідною умовою забезпечення сталого розвитку держави в післявоєнний період.

Література

5. Всесвітня організація охорони здоров'я. Mental health in emergencies. URL: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-in-emergencies> (дата звернення: 24.04.2026).

6. Карамушка, Л.М. Психічне здоров'я особистості під час війни: як його зберегти та

підтримати: Метод. рекомендації. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2022. 52 с. <https://lib.iitta.gov.ua/730974/> (дата звернення: 24.04.2026).

7. Піраміда Маслоу: Ієрархія потреб. URL: <https://psychologer.com.ua/piramida-maslou> (дата звернення: 24.04.2026).

АВТЕНТИЧНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ВІДЕОКОНТЕНТ ЯК ЗАСІБ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИКЛАДАННЯ БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Сірик А.О., Євтушенко О.В., Літвинчук С.І.

Національний університет харчових технологій

01033sao@gmail.com

У сучасних умовах підвищених безпекових викликів особливого значення набуває якісна базова загальновійськова підготовка здобувачів вищої освіти України. Ефективність засвоєння теоретичного матеріалу значною мірою залежить від рівня його наочності, практичної спрямованості та наближеності до реальних умов. Відеоматеріали, створені військовими фахівцями на основі реального досвіду, є важливим освітнім ресурсом, що забезпечує актуальність, достовірність і прикладний характер при вивченні навчального матеріалу.

Відеоматеріали з практики військових підрозділів відображають реальні алгоритми дій, сучасні підходи та типові помилки, що підвищує прикладну цінність теоретичних занять. Використання автентичного відеоконтенту сприяє формуванню у студентів закладів вищої освіти цілісного уявлення про організацію служби, тактичні прийоми та заходи безпеки. Зокрема, відеоінструкції та демонстраційні матеріали покращують розуміння послідовності дій під час надання домедичної допомоги, користування засобами індивідуального захисту, спорядженням і обладнанням при вивченні теми «Планування та організація домедичної допомоги на етапі “допомога під вогнем” (CUF). Тактична польова допомога TFC». Візуалізація бойових і навчальних ситуацій при вивченні тем «Розвідувальні ознаки розташування противника ділянка місцевості та тактики ведення ним бойових дій», «Військова комунікація», «Військова топографія», «Стрілецька зброя. Основи та правила стрільби зі стрілецької зброї», «Інженерне обладнання та маскуванню позицій в умовах застосування противником ударних БпЛА», «Мінна безпека» підвищує мотивацію до навчання та залученість здобувачів освіти.

Формат відео, створений професійними військовими, з урахуванням кращих військових практик, дозволяє багаторазово відтворювати складні процеси, проводити покроковий розбір дій і обговорення рішень. Під час проведення практичних занять з дисципліни Теоретична підготовка базової загальновійськової підготовки при опрацюванні тем: «Призначення, будова автомата АК-74 та його модифікації», «Поводження зі зброєю. Відпрацювання утримання зброї в різних положеннях», «Дії особового складу на зараженій місцевості», «Накладання турнікетів на етапі «допомога під вогнем»». Поєднання відеоматеріалів із поясненням викладача та навчальним моделюванням забезпечує кращий рівень засвоєння матеріалу здобувачами. Використання

**ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ТА БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ УКРАЇНИ**

**XII Всеукраїнської заочної науково – практичної конференції
(30 квітня 2026 року, м. Київ, УДУ імені Михайла Драгоманова)**

Тези та повідомлення публікуються в авторській редакції

Електронне видання

Підписано до друку 30.04.2026 р. Формат 60х84

Гарнітура Times.

Облік.видав.арк. 15,67

Зам. № 017

Віддруковано з оригіналів.

Видавництво Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова.

01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9

Свідоцтво про реєстрацію ДК 7896 від 25.07.2023.

(044) 239-30-26.

